



ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Davida Hipšra, soudkyně Jiřiny Chmelové a soudce Milana Podhrázkého v právní věci žalobkyně: **EFE cz, s.r.o. "v likvidaci"**, se sídlem Blanická 834/140, Ostrava, zastoupená Mgr. Radimem Ševčíkem, advokátem se sídlem Zámecké nám. 24, Frýdek-Místek, proti žalovanému: **Magistrát města Ostravy**, se sídlem Prokešovo náměstí 1803/8, Ostrava, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 6. 2025, č. j. 22 A 31/2024-19,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Návrhem ze dne 5. 9. 2023 se žalobkyně domáhala po žalovaném, aby zahájil řízení o opravě chybného zápisu zániku oprávnění u vyjmenovaných ohlašovacích živností volných v živnostenském rejstříku. Uvedla, že dne 28. 1. 2002 ohlásila svou živnost a tím definovala svou podnikatelskou činnost. Žádnou změnu poté neprovedla a neobdržela ani žádné rozhodnutí o ukončení živnostenského oprávnění. Přesto došlo ke dni 30. 6. 2008 k zapsání zániku některých živnostenských oprávnění. Takový zápis byl podle žalobkyně zjevně nesprávný a omezoval její podnikatelskou činnost. Žalovaný neshledal důvody k zahájení řízení z moci úřední o opravě chyb v zápisu v živnostenském rejstříku, o čemž žalobkyni uvědomil oznámením o odložení podnětu ze dne 10. 4. 2024. Zápis zániku daných oprávnění byl podle žalovaného proveden na základě platné právní úpravy, a to konkrétně novely zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (dále „živnostenský zákon“), provedené zákonem č. 130/2008 Sb.

[2] Žalobkyně se žalobou podanou Krajskému soudu v Ostravě (dále „krajský soud“) domáhala ochrany před nezákonným zásahem žalovaného, který spatřovala v tom, že žalovaný k jejímu návrhu neprovedl z moci úřední opravu chyb v zápisu v živnostenském rejstříku podle § 47 odst. 11 živnostenského zákona. Uvedla, že neprovedením opravy byla přímo zkrácena na svých právech, neboť chybné údaje jsou proti ní zaměřeny a v jejich důsledku je proti ní přímo zasahováno. Nesprávný zápis o zániku živností v živnostenském rejstříku podle žalobkyně omezoval její živnostenská práva, resp. právo podnikat. Zákonná úprava žalovaného neopravňovala k tomu, aby sám provedl zápis zániku živností. Informace uvedené v živnostenském rejstříku jsou v rozporu se skutečností a neexistuje právní důvod, pro který by žalobkyně pozbyla svá oprávnění podnikat podle ohlášení ze dne 28. 1. 2002.

[3] Krajský soud žalobu usnesením ze dne 25. 7. 2024, č. j. 22 A 31/2024-9, odmítl. Nejvyšší správní soud však následně ke kasační stížnosti žalobkyně rozsudkem ze dne 10. 4. 2025, č. j. 6 As 220/2024-52 (dále „rozsudek šestého senátu“), toto usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Šestý senát Nejvyššího správního soudu zavázal krajský soud k tomu, aby se v novém rozhodnutí přezkoumatelně vypořádal s otázkou možného dotčení hmotných práv žalobkyně s tím, že měl rovněž posoudit, zda požadované změny zápisu lze podřadit pod zřejmé nesprávnosti podle § 47 odst. 11 živnostenského zákona.

[4] Usnesením označeným v záhlaví krajský soud žalobu znovu odmítl. V něm vyšel mj. ze závěrů Nejvyššího správního soudu uvedených v usnesení rozšířeného senátu ze dne 26. 3. 2021, č. j. 6 As 108/2019-39, č. 4178/2021 Sb. NSS, *ŽAVES*, podle něhož se dotčená osoba může žalobou na ochranu před nezákonným zásahem bránit i proti nezahájení řízení z moci úřední, nicméně aktivně procesně legitimovanou osobou je pouze ten, kdo tvrdí, že je takovým zásahem dotčen na svém hmotném právu. Žalobkyně podle názoru krajského soudu v žalobě předestřela k zásahu do svých hmotných práv pouze obecná tvrzení, z nichž není zřejmé, jak konkrétně se zásah projevil v její právní sféře. Požadovaná změna zápisu se navíc týká historických údajů v živnostenském rejstříku (z roku 2008). Podle krajského soudu tudíž žaloba dostatečně nespecifikovala tvrzení ohledně myslitelného dotčení do hmotných práv žalobkyně. Krajský soud dále poznamenal, že požadovanou změnu v zápisu nelze podřadit pod chybu v psaní či jinou zřejmou nesprávnost ve smyslu § 47 odst. 11 živnostenského zákona. Žalobkyně se podle jeho názoru nedomáhala opravy zřejmé nesprávnosti či jiné „technické“ chyby, nýbrž věcné změny obsahu údajů v živnostenském rejstříku. Žalobkyně se tedy postupem podle uvedeného ustanovení nikdy nemohla domoci požadovaných oprav, neboť správní orgán by v případě vyhovění návrhu nepřipustně překročil meze zákona.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[5] Proti usnesení krajského soudu označenému v záhlaví podala žalobkyně (dále „stěžovatelka“) kasační stížnost. Zrekapitulovala, že se ocitla ve stavu neschopnosti vydělávat zavedenou podnikatelskou činností, a to i v důsledku nezákonného zásahu žalovaného, který neoprávněně zúžil předmět jejího podnikání, resp. jej „zkomolil“. To jí omezilo v možnosti poskytovat služby v původním rozsahu a vedlo ke ztrátě klientely. Zkomolený předmět podnikání je podle stěžovatelčina názoru na první pohled zřejmý z porovnání doložených živnostenských listů vydaných v roce 2002 s nynějším předmětem činnosti dle

pokračování

výpisu z obchodního rejstříku. Stěžovatelka měla za to, že situace, kdy byl bez jakékoli možnosti obrany vyznačen zánik živností v živnostenském rejstříku, naplňovala znaky trvajícího nezákonného zásahu. Z novely živnostenského zákona č. 130/2008 Sb. dle jejího názoru neplynuly důvody pro tento postup. Dále připomněla, že jí sice je známo, že v paralelně vedené věci jednatele stěžovatelky Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 3. 4. 2025, č. j. 6 As 210/2024-67, zamítl kasační stížnost proti usnesení o odmítnutí žaloby, nicméně sám jednatel byl v jiné právní pozici (s ohledem na nabývací titul), konkrétně v pozici povolaného dědice pokračujícího v živnosti po zemřelém podnikateli. U jednatele skutečně nešlo na první pohled zjistit z příslušných listin chybný předmět podnikání, neboť původní listiny zněly na osobu zemřelého podnikatele, nikoli na povolaného dědice. Tento fakt zakládá rozdíl mezi oběma projednávanými věcmi, čímž výše uvedený rozsudek není na věc přílehlavý.

[6] Jestliže krajský soud vytkl žalobě, že dostatečně nespecifikovala myslitelné dotčení stěžovatelčiných hmotných práv, pak jde o pohled čistě formální, zcela přehlížející obsah žaloby a rozsudku šestého senátu. Ostatně i tento rozsudek popisuje žalobu tak, že stěžovatelka vymezila dotčení svých hmotných práv, neboť přímo zdůraznila omezení jejích živnostenských práv, resp. práva podnikat. Podle stěžovatelky navíc postupoval formalisticky i správní orgán. Správní orgán ani krajský soud nezohlednily základní zásady vedení živnostenského rejstříku, neboť popřely, že stěžovatelka disponuje platným živnostenským oprávněním z roku 2002 v tehdy definovaném rozsahu a má v daných oborech odbornou kvalifikaci a přes dvě dekády zkušeností. Krajský soud odkazem na rozsudek NSS č. j. 6 As 210/2024-67 obešel smysl práva podnikatele na sebeurčení a znemožnil stěžovatelce pokračovat v podnikání podle živnostenských listů z roku 2002. Nelze akceptovat, aby stěžovatelka musela omezit své podnikání podle současné definice v živnostenském zákoně. V tomto ohledu upozornila i na porušení svých základních práv. Postup správního orgánu jí fakticky odnímá možnost podnikat, čímž nepřípustně zasahuje do jejího práva na podnikání. To má přímý dopad na její ekonomickou situaci. Krajský soud pak podle stěžovatelky zasáhl do jejího práva na spravedlivý proces, neboť ta nedostala příležitost rozptýlit případné pochyby krajského soudu o obecnosti její žaloby a nebyla ani vyzvána, aby odstranila vady žaloby. Tím jí krajský soud znemožnil efektivní obranu proti postupu správního orgánu.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti upozornil, že zápis zániku některých oprávnění stěžovatelky ke dni 30. 6. 2008 byl proveden v souladu s tehdejší právní úpravou. Novelou živnostenského zákona provedenou zákonem č. 130/2008 Sb. byla zavedena jedna volná živnost s předmětem podnikání „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“. Dosavadní předměty podnikání volných živností se ke dni nabytí účinnosti této novely staly obory činností volné živnosti. Podle této novely zápis oborů činnosti volné činnosti provede živnostenský úřad a vydá podnikateli výpis s obory činností při první ohlášené změně nebo na žádost podnikatele. Žalovaný v tomto ohledu neshledal žádný důvod k zahájení řízení z moci úřední a stěžovatelku vyrozuměl o odložení podnětu oznámením ze dne 10. 4. 2024. S ohledem na výše uvedené skutečnosti navrhl kasační stížnost zamítnout.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti nejprve hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná, má požadované náležitosti, byla podána včas a oprávněnou osobou. Důvodnost kasační stížnosti soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Přitom zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3, 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“)].

[9] Kasační stížnost **není důvodná**.

[10] Podle § 82 s. ř. s. *každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný*.

[11] Jak vyplývá z rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ve věci ŽAVES, ten, kdo je dotčen faktickou nečinností správního orgánu, který nezahájil řízení z moci úřední, se za určitých podmínek může bránit i proti takové faktické nečinnosti správního orgánu žalobou na ochranu před nezákonným zásahem. Z uvedeného rozsudku ovšem zároveň vyplývá, že aktivně procesně legitimovanou osobou k podání zásahové žaloby je pouze ten, kdo tvrdí, že je faktickou nečinností správního orgánu dotčen na svém hmotném právu (body 115 a 116). Rozšířený senát v této souvislosti zdůraznil, že ve většině případů ne zahájením řízení z moci úřední žádná hmotná subjektivní práva dotčena nejsou, a to kvůli skutečnosti, že k zahájení řízení z moci úřední mohou dát podnět též osoby, jejichž hmotná práva nemohou být ne zahájením řízení nijak dotčena. Ve věcech, kde hmotná práva osob dotčena být mohou, pak mají tyto osoby zpravidla k ochraně subjektivního práva k dispozici jiné procesní prostředky (možnost zahájit řízení vlastní žádostí, odvolání nebo jiný opravný prostředek apod.) a proti *rozhodnutí* vzešlému z takto zahájeného řízení se následně mohou bránit žalobou u správního soudu (bod 73).

[12] V případě zásahu spočívajícího v ne zahájení řízení z moci úřední je proto nutnou podmínkou řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem (§ 82 s. ř. s. a násl.) alespoň myslitelné (plausibilní) tvrzení nezákonného zásahu do hmotných práv žalobce, které musí být patrné již ze samotné žaloby (viz též rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2022, č. j. 10 As 25/2020-61, č. 4435/2023 Sb. NSS, bod 47).

[13] Nejvyšší správní soud připomíná, že v nynější věci již jednou rozhodoval, a to rozsudkem šestého senátu. V něm závázal krajský soud, aby v návaznosti na rozsudek ve věci ŽAVES posoudil, zda stěžovatelka v žalobě vylicila, k jakému *konkrétnímu* zásahu do hmotných práv vůči ní došlo a jakým způsobem se negativně projevil v její právní sféře, a to v situaci, kdy se požadované změny zápisu týkají historických údajů v živnostenském rejstříku (z roku 2008) a zpochybňování slučitelnosti předmětů jednotlivých živnostenských oprávnění (vyjmenovaných v podnětu) před a po novele živnostenského zákona provedené zákonem č. 130/2008 Sb. V tomto ohledu měl krajský soud přihlédnout také k tomu, zda je myslitelné podřazovat požadované změny v zápisu pod chybu v psaní či jinou zřejmou nesprávnost ve smyslu § 47 odst. 11 živnostenského zákona, a zda se tedy stěžovatelka opravdu skrze svůj podnět k opravě chyb z moci úřední domáhala pouhého provedení

pokračování

opravy chyby či zřejmé nesprávnosti, která by byla způsobena překlepem, početní chybou či jiným zjevným a okamžitým selháním v duševní či mechanické činnosti úřední osoby při zápisu údaje do živnostenského rejstříku, anebo šlo o návrh na věcnou změnu obsahu konkrétních údajů v živnostenském rejstříku (bod 14 rozsudku šestého senátu).

[14] Jak je patrné z výše uvedené rekapitulace, krajský soud v napadeném usnesení závazný právní názor v rozsudku šestého senátu zohlednil. Dospěl přitom k závěru, že žaloba dostatečně konkrétně nespecifikovala tvrzení myslitelného dotčení do hmotných práv stěžovatelky, přičemž požadovanou opravu současně ani nelze podřadit pod vymezení tzv. zřejmé nesprávnosti podle § 47 odst. 11 živnostenského zákona (body 5 až 7 napadeného usnesení). Nejvyšší správní soud s tímto posouzením žaloby souhlasí.

[15] Pokud stěžovatelka tvrdí, že jde o formalistický pohled na věc, neboť v žalobě výslovně označila dotčení na svém právu podnikat (resp. živnostenských právech), Nejvyšší správní soud konstatuje, že již krajský soud jí vysvětlil, že *prosté* tvrzení o zásahu do jejích hmotných práv bez další skutkové a právní konkretizace nepředstavuje plausibilní tvrzení zásahu do hmotných práv (bod 6 napadeného usnesení). Podaná žaloba sice obsáhle popisuje dosavadní vývoj věci, nicméně jde-li o konkrétní argumentaci k tomu, jakým způsobem byla ne zahájením řízení dotčena označená práva stěžovatelky, ta v žalobě obsažena vůbec není. Jediný náznak přináší žaloba v bodě č. 17, v němž ovšem stěžovatelka opět pouze obecně tvrdí, že přichází k majetkové újmě, protože pozbyla oprávnění provozovat podnikání v původním rozsahu. Stěžovatelka majetkovou újmu nijak blíže nevymezila a ani nespecifikovala její souvislost s tvrzeným zásahem, který se navíc týká zápisu historických údajů z roku 2008. Vůbec tedy nevysvětlila, jakým způsobem by jí tvrzené chyby v živnostenském rejstříku mohly konkrétně do jejích práv zasahovat (jakým konkrétním způsobem byl výkon podnikání danými zápisy reálně negativně ovlivněn).

[16] Jestliže stěžovatelka namítá, že jí měla být v řízení (např. formou výzvy soudu) poskytnuta možnost svá tvrzení doplnit, Nejvyšší správní soud konstatuje, že pro posouzení důvodnosti této námitky je rozhodující, zda by jí případná výzva krajského soudu mohla vzhledem k formulaci žaloby a okolnostem věci přinést v následném soudním řízení požadovaný výsledek.

[17] Stěžovatelka výslovně označila za nezákonný zásah žalovaného neopravení chyb v živnostenském rejstříku týkajících se předmětu činnosti podle § 47 odst. 11 živnostenského zákona. Stěžovatelkou požadované změny v zápisu v živnostenském rejstříku však podle názoru Nejvyššího správního soudu nelze již na první pohled podřadit pod chybu v psaní či jinou zřejmou nesprávnost ve smyslu § 47 odst. 11 živnostenského zákona. Uvedené ustanovení dopadá toliko na situace oprav chyb v psaní a jiných zřejmých nesprávností. Slouží tedy pouze k odstraňování různých méně významných překlepů, zkomolenin, k opravám početních či „technických“ chyb, o jejichž existenci a povaze není pochyb (rozsudek NSS č. j. 6 As 210/2024-67, body 15 až 17, dále rozsudek NSS ze dne 10. 8. 2023, č. j. 8 As 52/2022-55, bod 20, viz také usnesení Ústavního soudu ze dne 13. 8. 2025, sp. zn. I. ÚS 1651/25).

[18] Stěžovatelka se ve skutečnosti nedomáhala provedení opravy chyby či zřejmé nesprávnosti, která by byla způsobena překlepem, početní chybou, či jiným zjevným

a okamžitým selháním v duševní či mechanické činnosti úřední osoby při zápisu údaje do živnostenského rejstříku (byť stěžovatelka tvrdí, že zápis představuje „zkomoleninu“ původního zápisu), nýbrž věcné změny obsahu konkrétních údajů v živnostenském rejstříku. V tomto konkrétním případě se tedy v žalobě označeným postupem nikdy nemohla domoci požadovaných oprav, neboť správní orgán by tímto postupem nepřípustně překročil meze stanovené v § 47 odst. 11 živnostenského zákona. I při nevydání předchozí výzvy krajského soudu k odstranění vad žaloby proto zjevně nemohlo dojít k myslitelnému zásahu do stěžovatelčiných hmotných práv tím, že žalovaný požadované opravy neprovedl. Postup krajského soudu tak nemohl porušit ani její právo na spravedlivý proces.

[19] Upozorňuje-li stěžovatelka, že rozsudek NSS č. j. 6 As 210/2024-67 není na věc přílehlavý, neboť v uvedené věci šlo s ohledem na nabytí z dědictví po zemřelém podnikateli o skutkově odlišnou věc, Nejvyšší správní soud s tímto tvrzením nesouhlasí. Podstata obou návrhů vůči správnímu orgánu totiž byla obdobná. V případě „zřejmosti na první pohled“ nejde o otázku případného právního nástupnictví (tedy toho, zda o opravu chyb v rejstříku žádala tatáž osoba, anebo právní nástupce zemřelého podnikatele), ale o charakter změn, které tato osoba navrhuje k opravě, tj. zda jde o opravu překlepů a podobných zjevných chyb, anebo o věcné změny obsahu údajů v živnostenském rejstříku. I v nynější věci je zjevné, že stěžovatelka postupem podle § 47 odst. 11 živnostenského zákona reálně navrhovala provést věcné změny zápisu (týkající se předmětu činnosti), nikoli opravit evidentní překlepy. Rozsudek č. j. 6 As 210/2024-67 tudíž Nejvyšší správní soud považuje za zcela přílehlavý na právě projednávanou věc, což ostatně dokládá i kasačně závazný rozsudek šestého senátu, který na něj v bodě 14 přímo odkazuje. V tomto směru není relevantní, aby Nejvyšší správní soud prováděl důkaz živnostenským oprávněním zemřelého podnikatele z roku 1992, jež se dotýká řízení sp. zn. 6 As 210/2024. Ani tuto námitku nemohl kasační soud považovat za důvodnou.

[20] Ke stěžovatelčiným tvrzením, že z novely živnostenského zákona provedené zákonem č. 130/2008 Sb. neplynuly důvody pro provedenou změnu obsahu živnostenského rejstříku a že postupem správního orgánu (a potažmo i krajského soudu) došlo k porušení zásad vedení živnostenského rejstříku, Nejvyšší správní soud konstatuje, že tyto kasační námitky se mívají s předmětem řízení, a proto jsou nepřípustné. Nynější řízení o kasační stížnosti se týká zákonnosti usnesení o odmítnutí návrhu [§ 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.], a posuzuje se v něm pouze to, zda jsou důvody usnesení o odmítnutí žaloby v souladu se zákonem, a případně to, zda se krajský soud nedopustil procesních pochybení v řízení předcházejícím tomuto rozhodnutí (např. rozsudek NSS ze dne 11. 11. 2024, č. j. 4 As 259/2023-52, bod 18, či ze dne 11. 6. 2024, č. j. 3 As 85/2023-38, body 14 a 15).

[21] Nejvyšší správní soud rovněž pro nadbytečnost neprováděl stěžovatelkou navržené listinné důkazy týkající se tvrzeného omezení, resp. „zkomolení“ předmětu její činnosti (živnostenské listy vydané v roce 2002 a výpis z obchodního rejstříku z roku 2022). Údaje o předmětu činnosti stěžovatelky před a po změně provedené správním orgánem v důsledku novely živnostenského zákona č. 130/2008 Sb. nejsou mezi účastníky řízení sporné a vyplývají též z volně dostupného obsahu živnostenského rejstříku, který je veřejným seznamem. Navíc již ze samotného návrhu (podnětu) stěžovatelky a z oznámení žalovaného o odložení podnětu ze dne 10. 4. 2024, je na první pohled patrné, že stěžovatelkou navržené opravy zápisu nelze podřadit pod chybu v psaní či jinou zřejmou nesprávnost ve smyslu § 47

pokračování

odst. 11 živnostenského zákona. Jak již je výše uvedeno, nejedná se totiž o opravu „zkomolení“ předmětu činnosti, ale o provedení věcné změny obsahu konkrétních údajů v živnostenském rejstříku.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Nejvyšší správní soud na základě shora uvedených závěrů neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[23] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a odst. 7 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, tudíž nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ve věci měl plný úspěch žalovaný. Tomu však v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. ledna 2026

David Hipšr
předseda senátu